Modellen: Tankekartan

Faktatextsamtal i grupp · åk 4–9

Till modellen hör exemplet om skolan och tre blad att skriva ut eller skriva i på dator. Skriv ut veckans blad på A3: lärarens sida säger vilket. Exemplet är en egen bild.

Modellen	
Säg till gruppen	*”En tankekarta visar en sak och vilka delar den har. Saken står i mitten, och varje del har ett eget fält.”*
Modellens fråga	Vad beskriver texten, och vilka delar har det?
Den passar	när varje avsnitt handlar om en egen del av saken. Pröva om texten går att säga som *”saken har de här delarna”*. Om texten berättar i tur och ordning passar tidslinjen, och om den jämför två saker passar venndiagrammet.

Så läggs den	
Första gången	Visa exemplet om skolan och läs exemplets text högt, en mening i taget. Efter varje mening frågar du var den står i exemplet. Återge sedan texten ur exemplet, medan du pekar.
Exemplets text	Vår skola har fyra delar. Den största är klassrummen, där vi har lektioner. En annan del är matsalen, där alla äter lunch. Det finns också en idrottshall, med ett gym. Utanför ligger skolgården, där vi har rast. Många elever cyklar till skolan.
Mitten och fälten	Gruppen skriver saken i mitten, och varje fält får delens namn.
En lapp till	En post-it-lapp utöver delarna får platsen En lapp till, med ett namn som säger vart den hör. Fördjupningens lapp hör oftast till en del, och platsen heter då *”Hör till”* och delens namn. I exemplet heter den *”Hör inte till delarna”*.
Strecken	I fliken på strecket står textens ord för hur delen hör till saken, som *”den största”*, *”en annan del”* och *”också”*.
Återge texten	Börja med saken och delarna, som *”Vår skola har fyra delar”*, och ta sedan en mening för varje fält, med flikens ord.
Se upp	Fältet har inget namn: *”Vad heter delen?”* Ett tomt fält är inget fel.
Bladen	Blad 1 har fyra delar, blad 2 har delar med egna delar eller exempel, och blad 3 har sex delar.

© Niclas Fohlin. Ur Faktatextsamtal i grupp, https://niclasfohlin.se/stodundervisning/faktatextsamtal-i-grupp.